

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МАРИУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ НАУКИ ТА ОСВІТИ

Збірник матеріалів

**XXVIII підсумкової науково-практичної
конференції викладачів**

24 лютого 2026

Київ 2026

УДК 061.3(063)

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ НАУКИ ТА ОСВІТИ: Збірник матеріалів XXVIII підсумкової науково-практичної конференції викладачів МДУ / За заг. ред. Т.В. МАРЕНИ, Київ: МДУ, 2026. с. 353

Рекомендовано до друку та поширення через мережу Інтернет вченою радою Маріупольського державного університету (протокол № 9 від 25 лютого 2026 року)

Редакційна колегія:

Голова Марена Т.В., в.о. ректора МДУ, кандидат економічних наук, доцент;

Члени редколегії Безчотнікова С.В., доктор філологічних наук, професор;
Задорожня-Княгницька Л.В., доктор педагогічних наук, професор;
Демидова Ю.О., проректор з науково-педагогічної роботи та молодіжної політики МДУ, кандидат педагогічних наук, доцент;
Калініна С. П., доктор економічних наук, професор;
Константинова Ю. В., кандидат історичних наук, доцент;
Марена Т.В., кандидат економічних наук, доцент, проректор з науково-педагогічної роботи;
Мельничук І. В., кандидат філологічних наук, доцент;
Павленко О.Г., доктор філологічних наук, професор;
Пирлік Н. В., кандидат філологічних наук, доцент;
Романцов В.М., доктор історичних наук, професор;
Сабадаш Ю. С., доктор культурології, професор;
Тарасенко Д. Л., доктор економічних наук, професор.

Збірник містить матеріали XXVIII підсумкової науково-практичної конференції викладачів МДУ, яка відбулася 24 лютого 2026 року в Маріупольському державному університеті.

У матеріалах висвітлені актуальні проблеми розвитку міжнародних відносин та зовнішньої політики, філософії та соціології, історії, економіки та менеджменту, права, екології, кібербезпеки, документознавства, культурології, журналістики, філології, літературознавства, методик викладання, педагогіки та психології.

Видання адресоване науковцям, викладачам, аспірантам та здобувачам вищої освіти, а також усім, хто цікавиться сучасними проблемами науки та освіти.

Редакція не несе відповідальності за авторський стиль тез, опублікованих у збірнику.

© Маріупольський державний університет, 2026

ФАКУЛЬТЕТ ІНОЗЕМНИХ МОВ

СЕКЦІЯ

«МОВОЗНАВЧІ, ЛІТЕРАТУРОЗНАВЧІ ТА ЛІНГВОДИДАКТИЧНІ КРОС-КУЛЬТУРНІ СТУДІЇ»

Гайдук Неллі,
кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри англійської філології та прикладних студій,
Маріупольський державний університет

МЕДІАТЕКСТ ЯК ПРОСТІР ФОРМУВАННЯ СУСПІЛЬНИХ СМИСЛІВ

Стрімкий розвиток цифрових технологій та глобалізація інформаційного простору зумовили зростання ролі медіа в житті сучасного суспільства. Медіа не лише інформують про події, а й активно впливають на процеси осмислення дійсності, формування громадської думки та соціальних цінностей. У цьому контексті медіатекст постає як центральна одиниця медіакомунікації та важливий об'єкт медіалінгвістичних досліджень. З розвитком інформаційних інтернет-ресурсів відбуваються суттєві зміни в процесі створення медіатекстів. По-перше, авторами таких текстів стають не лише професійні журналісти, а й представники інших професійних сфер, зокрема політики, політологи, соціологи, правознавці та фахівці суміжних галузей. По-друге, спостерігається трансформація публіцистичного стилю та характерних для нього жанрів.

Базовим елементом жанрової системи масової комунікації вважається медіановинний текст. Новинні матеріали в мережевих медіа характеризуються використанням лексичних одиниць і стилістичних прийомів із виразною ідеологічною спрямованістю, що зумовлює їхній вплив на формування суспільної думки.

У межах сучасної лінгвістики медіатекст розглядається як складне багаторівневе утворення, що поєднує вербальні, візуальні та аудіальні компоненти. Його функціонування виходить за межі простого передавання інформації, оскільки медіатекст завжди містить елементи інтерпретації, оцінки та ідеологічного впливу. Саме тому актуальним є дослідження медіатексту як простору формування суспільних смислів. Так, наприклад, О. Пономарів зауважує з цього приводу, що «будь-який публіцистичний текст у будь-який період історії

літературної мови – це дієвий інструмент впливу на суспільну свідомість, і тому добір мовних одиниць у ньому має бути логічно зумовленим» [3, с. 12].

Комплексний аналіз медіатексту як інструменту та простору формування суспільних смислів у сучасному медіадискурсі вимагає уточнення поняття медіатексту в контексті медіалінгвістики; ретельної характеристики основних мовних та дискурсивних механізмів формування суспільних смислів; аналізу роль мультимодальності в посиленні впливу медіатексту; демонстрації впливу мовного оформлення медіатекстів через інтерпретацію соціально значущих подій. Як відзначає О.А. Стишов, «швидке і постійне оновлення корпусу суспільно-політичної лексики і термінології переконливо відбиває динаміку суспільно-політичного, дипломатичного, наукового, соціально-економічного, ментально-когнітивного розвитку як української, так і світової спільноти» [4, с. 261].

Щодо основних теоретичних засад вивчення медіатексту, то дослідження медійного тексту є міждисциплінарним і розглядається в межах лінгвістики, журналістики, соціології та культурології. У медіалінгвістиці, підсумовуючи напрацювання найвідоміших лінгвістів на кшталт Ф.С. Бацевича, М.П. Дудика, С.Я. Єрмоленко, Т.А. Коць, М.П. Кочергана, Л.І. Мацько, М.М. Пилинського, О.Д. Пономаріва, В.М. Русанівського, О.А. Сербенської, О.А. Стишова та інших, медіатекст визначається як результат мовленнєвої діяльності в умовах масової комунікації, що має чітку прагматичну спрямованість і орієнтацію на масового адресата.

Якщо говорити про основні ознаки, то медіатекст характеризується відкритістю, динамічністю та інтертекстуальністю. Він активно взаємодіє з іншими текстами, соціальним контекстом і культурними кодами, що зумовлює його високий потенціал у формуванні суспільних смислів. Т.А. Коць називає такі ознаки публіцистичного стилю: «доступний, логічний виклад, вживання семантично прозорих, однозначних лексичних номінацій з виразною оцінною конотацією. Це уможлиблює виконання таких прагматичних функцій публіцистичного стилю, як передавання інформації та вплив на думки й почуття реципієнта» [2, с. 40].

Одним із провідних механізмів формування смислів у медіатексті є фреймування, яке передбачає подання інформації в межах певної інтерпретаційної рамки. Завдяки добору лексичних одиниць, синтаксичних конструкцій і композиційних прийомів медіа задають спосіб осмислення події. Наприклад, опис економічних процесів через лексику з негативною конотацією («криза», «обвал», «загроза») формує тривожний суспільний наратив, тоді як використання позитивно маркованих одиниць («зростання», «стабілізація», «перспектива») сприяє оптимістичному сприйняттю реальності.

Важливу роль відіграє оцінність медіатексту, яка реалізується через емоційно забарвлену лексику, метафори, епітети та риторичні запитання. Не менш значущою є повторюваність певних мовних формул, що сприяє закріпленню конкретних смислів у колективній свідомості. Сучасний медіатекст дедалі частіше функціонує як мультимодальний комплекс, у якому слово взаємодіє з візуальними та аудіальними елементами. Зображення, відео, інфографіка не лише доповнюють вербальний компонент, а й здатні змінювати або посилювати його смислове навантаження. Наприклад, тривожний заголовок у поєднанні з емоційно насиченим зображенням формує сильний емоційний вплив і сприяє швидкому засвоєнню заданого смислу. Таким чином, мультимодальність значно розширює можливості медіатексту у процесі соціального смислотворення.

Медіатекст є складним багаторівневим комунікативним утворенням, що виконує не лише інформативну, а й смислотворчу функцію. Через систему мовних і дискурсивних механізмів, зокрема фреймування, оцінність, повторюваність і мультимодальність, медіа не просто відображають події дійсності, а активно конструюють їх інтерпретацію, впливаючи на формування суспільних смислів і соціальної реальності.

Аналіз медіатекстів засвідчує, що лексичний добір, стилістичні засоби та композиційна організація повідомлень відіграють ключову роль у спрямуванні сприйняття реципієнта та закріпленні домінантних наративів у масовій свідомості. Особливого значення набуває мультимодальний характер сучасних медіатекстів, у яких взаємодія вербальних і візуальних компонентів посилює впливовий потенціал медіаповідомлень.

Дослідження медіатексту в межах медіалінгвістики дає змогу глибше усвідомити механізми медіавпливу, виявити приховані ідеологічні смисли та окреслити роль мови як одного з провідних інструментів формування суспільної свідомості. Отримані результати можуть бути використані для подальших наукових студій у галузі медіалінгвістики, дискурсології та масової комунікації, а також у практиці медіааналізу й медіаосвіти.

Література

1. Бацевич Ф. С. *Основи комунікативної лінгвістики* : підручник. Львів : ЛНУ ім. І.Франка, 2004. 344 с.
2. Коць Т. А. Публіцистичний стиль української літературної мови: засади, комунікативно-прагматичні ознаки, функції. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського*. Серія: Філологія. Журналістика. 2021. Том 32 (71). № 1 (Ч. 1). С. 38–43.
3. Пономарів О. *Стилістика сучасної української мови*: підручник. Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2000. 248 с.

4. Стишов О. А. Нова суспільно-політична лексика і термінологія в сучасній українській мові. *Лінгвістичні дослідження*. 2019. №. 50. С. 258–268. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/znpkhnpu_lingv_2019_50_33 (дата звернення: 25.12.2025).

Городнюк Наталія,
доктор філологічних наук, доцент,
професор кафедри англійської філології та прикладних студій
Маріупольський державний університет

МІЗОГІНІЯ ГОМЕРА, АБО ЧИ БУВ ГОМЕР ЖІНКОНЕНАВИСНИКОМ?

Поки академічна наука всебічно обговорює «гомерівське питання»: чи був Гомер узагалі, чи це вигадана особа або ж збірне поняття (очільник товариства співців-рапсодів чи редактор епічних поем), – спробуємо, спираючись на текст «Іліади», розглянути, як представлено жіноцтво у цьому творі і чому феміністично налаштовані літературознавці закидають авторові мізогінію.

По-перше, така думка виникає при спробі осмислення причин і приводу війни: попри те, що червоною ниткою в тексті накреслюється мотив заздрості греків до троянців (Троя подається Гомером таким ласим шматком: багата на худобу, метали та інші цінності стародавнього світу), але причиною і виною війни є, звісно, жінка – Єлена. При чому самі троянці не звинувачують Єлену у своїй біда, для них однозначно винен Александр (Паріс), який викрав її і привіз, як трофей, безвольний і безсловесний об'єкт. Таким чином, волевиявлення Єлени жодною зі сторін до уваги не бралось, отже, становище цариці Спарти, фактично, мало чим відрізнялося від становища рабині (хіба що відсутністю тяжкої праці).

І греки, і троянці з полегшенням сприймають двобій суперників, вважаючи, що це вирішить суперечку (переможцеві дістанеться Єлена і скарб) та покладе край тривалій і кровопролитній війні. Але при хиткому перемир'ї та укладеній клятві саме ображені Парісом богині – Афіна і Гера – усіляко під'юджують сторони і вимагають подальших боїв – аж до повного знищення Трої. Обидві богині у Гомера поводяться як заздрісні, норовливі і сварливі баби. Так, Афіна – ця глибоко шанована греками богиня мудрості і справедливої війни (!) – у подієвій канві «Іліади» однозначно перевершує Ареса своїми підступами і військовими вивертами (той лише послідовно, але без властивої йому «несамовитості» підтримує